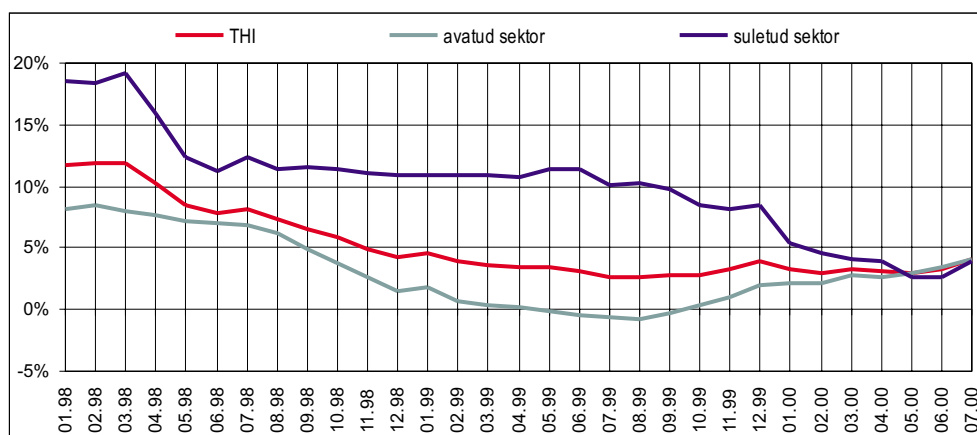

III INFLATSIION

Käesoleva aasta II kvartalis toimus oodatud hinnataseme tõus, kuid seda prognoositust hiljem ja märksa väiksemal määral. Peamisteks hinnatõusu takistavateks teguriteks on jätkuv kiire disinflatsioon suletud sektoris ning oodatust väiksem toidukaupade kallinemine (juunis aastaga 1,4%). Kui enamik avatud sektori hindu muutub suhteliselt ootuspäraselt ja sama moodi kui peamiste kaubanduspartnerite juures, siis suletud sektoris oli I poolaastal hindade kasv kõigi aegade tagasihoidlikum (vt joonis 3.1).

Joonis 3.1. THI ja tema komponentide 12 kuu kasv

On alust arvata, et II kvartalis läbis suletud sektori hinnatõusu aeglustumine oma "põhja" ning juba k.a teisel poolel hakkavad inflatsioonile survet avaldama ka suletud sektori hinnad. Põhjuseks on välismaise surve jõudmine avatud sektori kaudu suletud sektori hindadeni, administratiivsed sammud, samuti nõudluse surve. Inflatsiooni taaskiirenemist võib pidada normaalseks nähtuseks langusüklis väljunud väikese avatud majandusega üleminekuriigis, eriti järjest suurenevate välissurve taustal.

Üha kasvava välis- ja kodumaise nõudluse tingimustes suureneb järjest inflatsioonisurve võimalus. Piimatoodete hinda, mis pärast vahepealset suurt langusperioodi on nüüdseks jõudnud tagasi 1998. aasta alguse tasemele, võib tulevikus kergitada juulist kehtima hakanud kolmekordselt suurenenud ELi ekspordikvoot. Kuigi hetkel paistab, et kohalikud piimatööstused pole rangete kvaliteedinõuete tõttu võimelised kvooti lähiajal täies mahu täitma, võib see tulevikus koos aeglaselt taastuva idaturu nõudlusega muutuda üheks olulisimaks toiduainete hinnatrendi suunajaks.

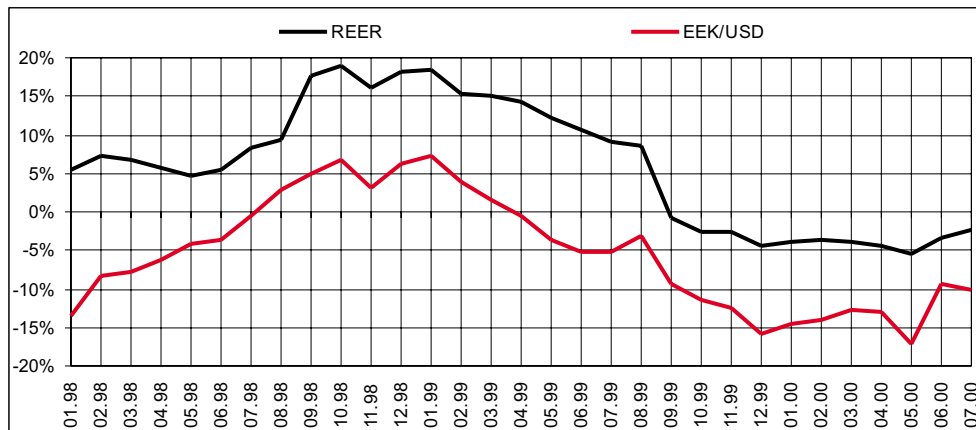
Vaatamata tagasihoidlikule hinnatõusule suletud sektoris, võib kohaliku nõudluse suurenemise mõju täheldada ka seal. Kinnisvarafirmade andmetel on Tallinna äärelinna korterite hinnad kerkinud aastaga keskmiselt 5%, mis viitab kinnisvara hindade tõusu algusele. Hinnataseme tõusu soosivad nii soodsad eluasemelaenu tingimused koos püsivalt kasvava palgatasemega kui ka uued ja lihtsad finantseerimise võimalused kinnisvaraliisingu näol. Arvestades pankade poolt väljastatava eluasemelaenu mahu püsivat kasvu ning suurt elamispinna nõudlust, mis ületab pea kõigis Tallinna piirkondades pakkumist, on kinnisvara hindadel veel omajagu tõusuruumi. Seda kinnitab ka asjaolu, et need on siiani reageerinud majandustsükli muutustele keskmiselt aastase viivitusega.

Kuna seni inflatsioonilisi välissurveid neutraliseerivad mõjurid lähitulevikus eeldatavasti puuduvad, siis muutub THI sõltuvus nafta hinnast ja Ameerika dollari kursist II poolaastal märksa suuremaks kui seni. Kuigi oodatakse pigem dollari nominaalkursi stabiliseerumist või isegi mõningast langust ning kütusehindade stabiliseerumist, ei ole senine areng neid hinnanguid veel kinnitanud.

Inflatsiooni lühiajaline kiirenemine ei lõpe eeldatavasti 2000. a viimastel kuudel, vaid jätkub ka järgmise aasta esimesel poolel. **Seda perioodi tuleb eelnenud majanduslanguse taustal vaadelda kui normaalset hinnaühildumisprotsessi taastumist ja kui lühiajalist hälvet inflatsioonierinevuste vähenemise trendist Lääne-Euroopaga keskmises perspektiivis.**

REER ja konkurentsivõime

Viimase kahe aasta jooksul on nominaalse vahetuskursi mõju krooni reaalsele efektiivsele vahetuskursile olnud ebatavaliselt suur. Kui normaalse konvergensti aspektist lähtuvalt peaks REER kajastama hinnaerinevusi avatud ja suletud sektoris, siis nominaalsete kursside suure kõikumise tõttu on alates 1998. aastast toimunud olulised "ülereageerimised". Vene rubla devalveerimise järel 1998. a augustis kerkis REER väga lühikese ajaga märgatavalt kõrgemale hinnangulisest tasakaalutasemest. Alates eelmisest aastast on aga euro nõrkuse tõttu peamiste kaubanduspartnerite valuutade suhtes ning madalast kodumaisest inflatsioonist tulenevalt aset leidnud vastupidine protsess (vt joonis 3.2).

Joonis 3.2. Realse vahetuskursi 12 kuu indeks ja Ameerika dollari aastane kursimuut

2000. aasta esimese poole vältel oli REER keskmiselt 4% madalam aastatagusest tasemest. Taasiseseisvusperioodil on reaalkursi areng esmakordselt nii pika ajavahemiku jooksul soosinud meie konkurentsivõimet välisurgudel. Siiski ei saa öelda, et krooni soodne reaalkurs on praeguse suure ekspordimahu põhjustajaks. Suur kaupade väljaveo kasv on saavutatud eelkõige tänu majanduse struktuurinihetele, mille tulemusena on sisendite ja väljundite maht hüppeliselt suurenenud. Välisnõudluse hinnaelastsus on selgelt teisejärguline.